Pavšalni franko v državi SHS.

Posamezna štev. 1 krono.

292. štev. V Ljubljani, v ponedeljek 20. decembra 1920. Leto IV.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6/I., Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se jih ne priobči. Rokopise se ne vrača.

Oglasi: Prostor 1 *mm* × 55 *mm* po K 1·50. Uradni razglasi, poslano ter notice isti prostor K 2·—. Pri večjem naročilu popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socijalno-demokratične stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali z dostavljanjem na dom za celo leto K 240, za pol leta K 120, za četrt leto K 60, za mesec K 20. Za Nemčijo celo leto K 312, za ostalo tujino in Amerika K 360.

Reklamacije za list so poštnine proste.

Upravništvo je v Ljubljani Frančiškanska ulica št. 6/I., Učiteljska tiskarna.

Pred razpustitvijo ustavotvorne skupščine.

Belgrad. 17. dec.

Pet poslancev Radičeve stranke je prišlo v Belgrad. da se »razgovorijo« z načelniki strank. Rezultat njihovih razgovorov je dosedaj še neznan. Ve se samo da so dosedaj **stopili v stik samo s takozvanimi vladnimi strankami zlasti z radikalci**. Razgovor z radikalci je trajal cele tri ure. Radićevi poslanci so bili s tem kar so slišali iz ust gospodina Protića. baje zelo zadovolini. To je tudi vse. kar se doslej o stvari ve.

Dejstvo je. da se Protić obnaša zopet zelo oblastno ter da odbija kooperacijo z demokrati ker računa na sodelovanje z Radićevo skupino. Vsled tega dela tudi za tem. da se konstituiranje konstituante kolikor mogoče zavlačuje. V verifikacijskem odboru je stavil danes predlog. da se imajo natančno pregledati tudi volilni zaniski vseh nespornih mandatov. Če se to zgodi. ne bo dela verifikacijskega odbora kmalu konec. Pred začetkom prihodnjega tedna ne bo gotovo imela konstituanta seje.

Ni tudi izključeno. da se konstituanta v kratkem razžene. Danes so se pojavili zopet zelo pesimistični glasovi. Je mnogo prav resnih politikov ki računa z možnostjo. da dobimo tudi pri nas v kratkem Hortijevo vlado. Protiću je baje ta misel najljubša. Njegovi pregovori z Radićevci so baje zadnji poskus. da pridejo radikalci kolikor toliko lepim potom do tega. kar nadvsem žele: **do absolutne nadvlade v državi**. Če to ne pojde. se bo pa s pomočjo vojaških krogov vsililo absolutistično vlado. poslalo skupščino domov ter z nasiljem proglasilo staro ustavo za temeljni in nespremenljivi zakon države. Ta možnost ni izključena. Nasprotno. Ves položaj govori za njo. Socialistično delavstvo naj bo pripravljeno na vse eventualnosti.

Socijalistični klub je imel z ozirom na položaj več sej ter je zavzel k vsemu tisto dosledno in energično stališče ki ga kot zastopnik socijalističnega delavstva mora zavzeti. **Ostal bo v ostri opoziciji proti vladi in proti vsem meščanskim strankam.** branil bo vpredvsem suverenost ustavotvorne skupščine. zahteval nov poslovnik ter z vsem poudarkom vztrajal pri republikanski obliki države.

Položaj je težak perspektive so temne. Le če bo delavstvo močno in disciplinirano. bo mogoče prebroditi vse težave.

Vsi razsodni sodrugi naj se tega pravočasno zavedajo.

Za razveljavljenje ljubljanskih volitev. Neiskrenost komunistov.

Belgrad. 17. dec.

Verifikacijski odbor se je danes bavil s pritožbo ljubljanske socialno demokratične organizacije proti nerednostim ki so se zgodile pri volitvah v Ljubljani. Kakor znano. so socijalni demokratje izgubili mandat. ker so bili za 30 glasov v manjšini. Dognalo se je pa. da mnogo naših volilcev ni moglo glasovati ker niso bili vpisani v volilni imenik. dasi je bilo njihovim reklamacijam pismeno ugodeno. Zgodilo se je tudi mnogo drugih nerednosti. ki so v pritožbi temeljito dokumentirane. Vzlic temu je pa bila pritožba odklonjena. ker so proti razveljavljenju ljubljanskih volitev glasovali radikalci **in komunisti.** Značilno je namreč. da je sam zastopnik komunistov Lemež v verifikacijskem odboru protestiral proti nerednostim ki so se zgodile v Ljubljani ter sam navedel 20 slučajev nezakonitosti. Pričakovati je bilo tedaj. da bo logično glasoval za razveljavljenje volitev. Kaj še!

Doslednosti gospodje komunisti ne poznajo. Ko je prišlo do glasovanja so prvi glasovali proti razveljavljenju roko v roki z reakcionarnim Protićem. ki pregania in zapira komunistične delavce. Komunisti podpirajo sploh v verifikacijskem odboru in v drugih instancah srbske radikalce. To je dejstvo. ki ga ne more nihče zatajiti.

»Rdeči Prapor« je poln hudih besed proti nerednostim pri volitvah. Baje hoče s tem dokazati. da bi bile volitve v Sloveniji poslale drugače v večini komunistične poslance v konstituranto. No. zdaj ko gre zato. da se nerednosti pribijejo in volitve obnove. pa glasujejo za odobritev vseh volilnih nerednosti in nezakonitosti. Demagogi!

Telegrami.

RADIČEVI DELEGATI PRI STOJANU PROTIČU.

»Beograjski dnevnik« poroča. da so delegati Radičeve stranke iziavili Stojanu Protiću. da stoje na stališču. da so predstavitelji hrvatske države in da jo zastopajo. a ta obstoja ponovno osvobojena. neodvisna od 28. oktobra 1918. l. Poslanci HRSS se ne protivijo priti v Belgrad in sodelovati na delu ustavotvorne skupščine. toda brezpogojno zahtevajo. da se poslovnik spremeni in da se konstituanta proglasi za suvereno. da zadnja ne prizna nad seboj nobene druge oblasti razen sebe in da je ne more nobeden razen nje same razpustiti. Delegati HRSS zahtevajo. da prisežejo poslanci po spremembi poslovnika katerega ustavotvorna skupščina odobri in sprejme. Pod temi pogoji so pripravljeni priti v Belgrad in sodelovati v kostituanti. Obenem zahtevajo da bodi ustava izdelana v sporazumu z vsemi skupinami v skupščini. a ne z večino glasov. — Mnogi političarji menijo. da bo prihod delegatov HRSS v Belgrad odgodil za kratek čas pričetek pogajanja za sestavo nove vlade in da se bo politični položaj znatno spremenil.

KOROŠČEVA IZJAVA.

Belgrad. 18. Dr. Korošec je na vprašanje. kakšno je njegovo in njegove stranke stališče napram novi ustavi iziavil. da mu je žal. ker ga stalno napadajo češ. da je separatist. Iziavil je. da je vnet pristaš narodnega edinstva. ali da je izvedba popolnega administrativnega centralizma za sedaj popolnoma nemogoča in radi tega želi. da postanejo posamezne oblasti avtonomne. Pokrajinske vlade naj se ne imenujejo vlade. ampak delegacije centralne vlade. Dr. Korošec nastopa za centralno zakonodajstvo in za lokalno samoupravo.

VPRAŠANJE PRISEGE.

Belgrad. 18. V poslanskih krogih govore. da v ponedeljek še ne bo prišlo do prisegania. Klubi bodo zahtevali. da se začasni poslovnik izpremeni. tako z ozirom na razporedbo. kakor tudi na vsebino členov. Ker isti dan ne bo moglo priti do razpravljanja. se to vprašanje odloži. kakor tudi vprašanje prisege ter se bo v ponedeljek prešlo na dnevni red. to je volitve predsednika. treh podpredsenikov in devetih kvestorjev. Razpravljalo se bo tudi o poročilu verifikacijskega odbora.

BOLGARSKA PROPAGANDA V MACEDONIJI.

Belgrad. 18. Iz Skoplja javljajo: Povodom zadnjega vpada bolgarskih komitašev v naše ozemlje so policijske oblasti odredile obširno preiskavo pri osebah. ki so na glasu. da so v zvezi z Bolgari. Načelništvo kratovske občine je dalo zapreti znanega bolgaraša Krsto Andjelkoviča iz Takomira ki je nedavno sprejel in skril v svoji hiši bolgarskega vojvodo Oligoro ki mu je dal potrebne instrukcije za nadaljnje delovanje. Dokazano je tudi. da se je pri njem mudil bolgarski poročnik Risto Simounow. Iz dokumentov. ki jih je prinesel iz Bolgarske poseben kurir. doznavajo da je »komite macedonizirajočih iz Sofije« pospeševal delovanje komunistov o priliki volitev v konstituanto.

DEMENTI.

Belgrad. 18. Presbiro je pooblaščen iziaviti. da so zagrebški listi netočno objavili razgovor dr. Vesniča z dvema bunčevaškima poslancema in z dr. Korošcem.

VOLITVE V ALBANIJI.

LDU. Skadar, 18. (Presbiro.) Po najnovejšem odloku sedanje tiranske vlade bi se bilo imele vršiti volitve poslancev v roku dveh mesecev, ker je prva skupščina razpuščena. Tiranska vlada se protivi zahtevi, naj bi se sklical kongres, sličen onemu v Ljušu. Ta kongres naj bi se sklical že v januarju prihodnjega leta. V Skadru vladajo o tem različna mišljenja.

RAZPUSTITEV STANOVANJSKEGA SOSVETA.

Poverjenik za socialno skrb v Ljubljani je z odlokom štev. 2204 z dne 18. decembra t. l. razpustil stanovanjski sosvet pri državnem stanovanjskem uradu v Ljubljani in razrešil člane od njihove dolžnosti.

Iz stranke.

Izvrševalni odbor. V nedeljo. dne 26 t. m. ob 9. uri se bo vršila v sejni dvorani mestnega magistrata v Ljubljani seja izvrševalnega odbora JSDS in osrednjega vodstva KDZ. Prosimo vse člane izvrševalnega odbora in vse strankine poslance. okrožne tajnike in urednike. da se seje zanesljivo udeležijo in da se med 8. in 9. uro oglasijo v centralnem tajništvu JSDS. Kongresni trg 9.

NARODNO GLEDALIŠČE.

Repertoar ljubij. gledališča. Drama: Sreda, 22. »Figaro se ženi«, (izven.) Četrtek, 23. (zaprto). Petek, 24. (zaprto). Sobota, 25. »Hasanaginica«, (izv.). Nedelja, 26. »Sen kresne noči«, (v opernem gledališču) ob dramskih cenah (izv.). Ponedeljek, 27. »Smrtni ples I«, (A). Torek, 28. »Smrtni ples II«, (A). Sreda, 29. (zaprto). Četrtek, 30. »Sen kresne noči«, (v opernem gledališču ob dramskih cenah). Petek, 31. (zaprto). Sobota, 1. jan. »Cvrček za pečjo«, (izven). Nedelja, 2. »Pohujšanje v dolini šentflorijanski«, (izven). Ponedeljek, 3. »Cvrček za pečjo«, (B). — Opera: Sreda, 22. »Dalibor«, (D). Četrtek, 23. (zaprto). Petek, 24. (zaprto). Sobota, 25. »Lepa Vida«, (izven). Nedelja, 26. »Sen kresne noči« (v opernem gledališču ob dramskih cenah). Ponedeljek, 27. (zaprto). Torek, 28. »Dalibor«, (D). Sreda, 29. »Tosca«, (C). Četrtek, 30. »Sen kresne noči« (dramska predstava) (D). Petek, 31. »Od bajke do bajke« (otroška predstava ob 3. popoldne) (izven). Sobota, 1. jan. »Prodana nevesta«, (izven). Nedelja, 2. »Tosca«, (izven). Ponedeljek, 3. (zaprto).

Sodrugi! Ali se nahaja „NAPREJ" v vseh javnih lokalih, v katere zahajate?

Politične vesti.

+ **Rusija je premajhna...** Vlada je razpravljala o prošnji Wranglovega generalnega štaba v Carigradu. v kateri se predlaga naši vladi kolonizacija donskih kozakov v Južni Srbiji. Vlada je to prošnjo v načelu sicer sprejela. vendar hoče. da se navedeni pogoji. pod katerimi naj bi se vršila kolonizacija. O teh pogojih bo razpravljala posebna komisija ki je sestavljena iz delegatov notranjega ministrstva. ministrstva za agrarno reformo. socialne politike. zunanjega in vojnega ministrstva. Komisijo je sestavilo predsedništvo vlade. ko so se pričela predhodna posvetovanja. Nekoliko članov te komisije se je iz mnogih vzrokov protivilo naselitvi kozakov. ponajveč radi tega. ker je to vprašanje poleg ogromnih tehničnih težkoč v zvezi tudi še z velikanskimi materijelnimi izdatki ter radi tega. ker bi se na ta način zavlekla kolonizacija naših državljanov. ki so se že prijavili za naselievanje. Večji del članov komisije pa zastopa mnenje. da se to vprašanje lahko povoljno reši. Kozaki bi se naselili v kosovskem okrožju. v Metohiji in Dremici. To so kraji ki so redko naseljeni. ker je velik del prebivalstva izgubil življenje v vojni. V Kosovem bi se naselilo 7000 donskih kozakov s svojimi družinami. Ministrstvo za agrarno reformo bo vsled naselitve kozakov moralo vračunati v proračun za bodoče leto vsoto 120 milijonov dinarjev. To je po občem mišljenju minimalna vsota za izdatke pri tako obsežni kolonizaciji. Če se prišteje k tej vsoti še minimalna vsota. ki jo bo moralo ministrstvo za agrarno reformo izdati za kolonizacijo naših državljanov. bo vsega skupaj kolonizacijskih stroškov 250 milijonov dinarjev. — Naprej so donski kozaki...

+ **»Jugoslavija«.** »najbolje informiran slovenski list in z najnovejšimi poročili«. poroča v svoji sobotni številki tudi naslednje: »Razkol v socialdemokratski stranki. Na konferenci levega krila socialdemokratske stranke ki se je vršila preteklo nedeljo se je sklenilo. da se levičarji odcepijo od socialnodemokratične stranke in se združijo s komunisti.« Je pač najbolje informiran list...

+ **Nesreča dr. Tavčarja.** Dr. Tavčar. ki je navajen milega ljubljanskega podnebja je zelo nejevoljen na belgrajsko burjo. ki zadnji teden zelo absolutistično gospodari v Belgradu. Tako je imel v petek dr. Tavčar smolo. da ga je burja podrla na tla. Jezen in razburjen nad nesrečo. ki se mu je pripetila je prišel v klub demokratske zajednice in rekel: »Jaz ne prestanem več tukaj; naj pride raje Reisner na moje mesto.«

+ **Ubogi Stanko.** Nezaposleni klerikalni poslanec Stanko Banič zelo žalosten hodi po Belgradu. Ker bi rad sedel med narodovimi predstavitelji je naprosil svojega predkandidata na kandidatni listi. ki je bil izvoljen. naj mu odstopi mandat. Izvoljen kmet mu je odgovoril: »Dobro! Tebi mandat. a meni dnevnice...«

+ **Ločitev cerkve od države v Čehoslovaški.** Pri razpravi o proračunu v senatu je bila sprejeta resolucija nemških socialnih demokratov, v kateri se zahteva, naj vsaka narodnost sama zase upravlja svoje šolstvo. Nadalje je bila sprejeta resolucija, v kateri se zahteva nov šolski zakon na podlagi ločitve cerkve od države. O tej resoluciji so glasovali v dveh delih ter je bil drugi del sprejet s 56 glasovi proti 55 glasovom.

+ **Razdelitev bivših nemških kolonij.** Zveza narodov je glede vprašanja mandatov sklenila nastopno: V zmislu mirovne pogodbe dobi Nova Zelandija tudi mandat za Samoo: Avstralija nad Novo Guinejo in nad otoki južno od ravnika Japonska nad otoki severno od ravnika. Anglija nad Nauru in južno Afriko. Južna Afrika nad Nemško Zapadno Afriko. Japonski zastopnik je iziavil. da ostane Japonska pri tem. da japonski državljani v kolonijah ne bodo odstopili od svojih starih pravic. Mandatarji dobe administracijsko pooblastilo za kolonije. Vojaško vežbanje je prepovedano. Trgovina s sužnji je prepovedana. Trgovina z orožjem in municijo se postavi pod nadzorstvo.

+ **Lewin izgnan iz Bavarske.** Listi javljajo, da je bil bavarski voditelj spartakistov, dr. Maks Lewien, izgnan na povelje bavarske vlade. V oktobru leta 1919. je bil Lewien na Dunaju aretiran in skoro o enoletni internaciji na Dunaju odpuščen. »Neues Wiener Tagblatt« pi[illegible] da bo dr. Lewien v nekaj dneh zapustil Bavarsko.

+ **Nemiri v Dublinu.** Grad v Dublinu, kjer je sedež irske vlade, se utrjuje. V obližju postavljajo ovire iz bodoče žice. Prenehali so malone vsi dogovori glede vzpostavitve miru na Irskem. V Dublinu so angleške čete vdrle v karmelitski samostan in ga preiskale. Po[illegible] so krenile v frančiškanski samostan, zbudile speče menihe in jih prisilile, da so vstali ter aretirale patra Dominika, kaplana bivšega župana corškega. Skupina oboroženih mož je napadla poštni voz in uplenila okoli 100 pisem. Čete se pripravljajo, [illegible] bi se po[illegible] stile uradnih prostorov dublinske municipalitete. Vojaki so zgradili barikade z žičnimi ovirami v obližju m[illegible]alitete.

+ **Militarizem v Rusiji.** Kakor javljajo listi iz Moskve. je izjavil Trocki na konferenci tajnikov vseh moskovskih komunističnih skupin da namerava ententa zapaliti v Moskvi nov požar. Rusija ne želi vojne. vendar pa je vedno pripravljena. da vojno izzvanje. Znižala je sicer število svojih divizij za dve petini ne pa število svojih bajonetov. Rusija namerava prirediti tečaje za izvežbanje nekaj tisoč častnikov.

Društvene vesti.

Poziv vsem vpokojencem. invalidom. odovam in sirotam južne železnice. Pozivljate se vsi imenovani. da se udeležite shoda. ki se vrši v torek. 21. t. m. ob pol 10. uri dopoldne v »Mestnem domu«. Gre za to. da dosežemo draginjske doklade. Smo na robu propada. Udeležba vseh nujno potrebna. ker naše trpljenje je prikipelo do vrhunca. — Odbor.

Dnevne vesti.

Trboveljska družba odreka rudarjem aprovizacijo. V vseh svojih revirjih vodi Trboveljska družba lastno aprovizacijo. Vsled stavke rudarjev je družba aprovizacijo ukinila in zaprla svoja konzumna društva.

Gospodarska škoda rudarske stavke. V industrijskih krogih cenijo dnevno gospodarsko škodo vsled rudarske stavke na en in tričetrt milijona kron. Trboveljska družba je sedaj v svojih premogokopih producirala dnevno 350 vagonov premoga.

— **Ljudsko štetje koncem januarja.** — Poverjeništvo za socialno skrbstvo objavlja. da se je ljudsko štetje odgodilo na 31. januarja 1921.

Koliko je veljal Orlovski zlet v Mariboru. »Obzor« poroča. da je Orlovski zlet v Mariboru veljal približno 3 milijone in 4 stotisoč kron.

Povišanje krušnih cen v Ljubljani. Zadruga pekovskih mojstrov je dovolila radi povišanja cen kruha (pri 1 kg od 1 do 2 krone) svojim pomočnikom v I. kategoriji 400 kron in v II. kategoriji pa 350 kron na teden. Hrana pri mojstru se pa od zgoraj navedene plače odračuna dnevno po 26 kron kljub temu da se je poprej vračunalo samo 18 kron dnevno. Ves povišek plače pomočnikom znaša tedensko samo 24 kron od prejšnje plače. — Vsled tega so se pomočniki obrnili do deželne vlade

za posredovanje in se vrše v torek pogajania pri poverjeništvu za socialno skrb. Ako se pogajania razbijejo, grozi tik pred prazniki izbruhniti pekovska stavka v Ljubljani.

Glasom objave Komande IV. armijske oblasti v Zagrebu je minister za vojno in mornarico odredil, da vsi rezervni častniki preišnje Avstro-ogrske in bolgarske vojske, ki so sedaj jugoslovanski državljani in ki doslej še niso predložili prijav za sprejem v našo vojsko, te prijave predložijo pukovskim okružnim komandam najkasneje do 1. februarja 1921.

Omejitev potovanja v Bolgarijo. Od 15. decembra naprej je ustavljen ves železniški promet z Bolgarijo (razen orient-ekspres). — Potne liste za Bolgarijo se do preklica ne smejo niti izdajati niti vidirati. — Izvzeti so potni listi pasažerjev orient-ekspresa. V take potne liste je pristaviti klavzulo: »Prehod v Bolgarijo dovoljen samo z orient-ekspresom.

So pač povsod enaki tiči! Pariški »L' Oeuvre« priobčuje to-le notico: »Zgodilo se je, da so vojaški avtomobili v seniskem departma porabili mesečno za 163.000 frankov bencina. Enketa, ki je to stvar preiskovala, je konstatirala, da se je ataše jugoslovanskega poslaništva na stroške francoske vlade vozil vsak dan po dirkališčih, neki drugi pa je z vojaškim avtomobilom ponoči prevažal mnogobrojne igralke.« Komentar nepotreben.

— **Odredba glede prihitrih voženj.** V zadnjem času se je dogodilo več nesreč radi prehitre vožnje avtomobilov, pri katerih so bile nekatere osebe smrtno poškodovane. Da se take poškodbe na zdravju in blagu ne ponove, oziroma omeje na minimum, opozarjamo na določbe naredbe ministrstva za notranje zadeve z dne 28. aprila 1910, drž. zak. št. 81 in ukaza deželnega predsednika na Kranjskem z dne 2. julija 1904 dež. zak. št. 11, v kolikor ni ta naveljavljen po ministrski naredbi. V §§ 45. in 46. gornje naredbe je določena hitrost za vožnjo skozi vasi, trge in mesta in na prostem ter pri posebnih okoliščinah, megla itd.) Ta hitrost ne sme biti večja ko 15 kilometrov oziroma 45 km na uro. Prestopki določil prej citirane naredbe in ukaza se kaznujejo po kaz. zak. oziroma ministrski naredbi z dne 30. septembra 1857 drž. zak. štev. 198.

Obsojeni vlomilci. Pred ljubljansko poroto se je v soboto končala tri dni trajajoča, med ljubljanskim svetom veliko zanimanje zbujajoča razprava proti vlomilski družbi Gorkič in tov. Porotniki so vsa bistvena vprašanja soglasno potrdili. Obsojeni so bili zaradi hudodelstva tatvine: Ivana Gorkič na 6 let, Maks Herman na 5 let, France Čič na 7 let Neža Gorkič roj. Žonta na eno leto, Karol Mišek na 3 leta, Gabriela Perc na pet let in Josip Krali na 18 mesecev težke ječe.

Samomor. V Cerkveni ulici štev. 1 na svojem stanovanju si je v soboto ob 3. popoldne s samokresom končal življenje mesar Josip Podkev, ki je imel svojo mesnico pri hotelu »Lloyd«. Pognal si je kroglo skozi desno sence. Z rešilnim vozom so ga odpeljali v deželno bolnico. Potoma je umrl.

Znak bogatije — drag dežnik. Silno bogata in kapitalistična mora biti neka gospa E. J. iz Ljubljane. Navadni zemljaki smo veseli, če imamo kak star dežnik, da se ubranimo deževne neprilike. Ta gospa pa je na svojem potovanju, seveda z izvoščekom, od Kandije do Žabje vasi izgubila »svilen, dobro ohranjen na koncu palice z biserom okrašen ter v črnosivilen prevleček oblečen in čez 10.000 K vreden dežnik.« Ipsissima verba gospoda Toplikarja s policije!

Kovani drobiž, s katerim bodo menjali eno- in dvokronske bankovce izgleda tako-le: Na eni strani je označena vrednost 5, 10 oziroma 25. Levo in desno od teh vrednosti je napis »para« v cirilici in latinici. Spodaj je letnica 1920. Nad označeno vrednostjo je emblem v obliki dvokrake vaze z žitom, presekanim s črto, na vrhu katere so v polukrogu razvrščene tri močnejše pike. Na drugi strani je državni grb s krono.

3000 donskih kozakov iz Wranglove armade namerava belgrajska vlada naseliti na Kosovem polju v Srbiji. — Sedaj imamo pa v Jugoslaviji vsega zadosti, še celo ruske kozake! Kdo bi si mislil!

OMEJITEV PROMETA.

Vsled izbruha stavke rudarjev v premogovnem revirju Trbovlje izostanejo od danes 19. t. m. dalje do preklica naslednji osebni vlaki:

Na progi Maribor—Ljubljana: Vlak št. 44 z odhodom iz Ljubljane ob 11.57 in prihodom v Maribor 16.26; vlak št. 45 z odhodom iz Maribora 11.16 in prihodom v Ljubljano 15.45.

Na progi Maribor — Prevalje: Vlak št. 415 z odhodom iz Maribora gl. kol. ob 5.30 in prihdom v Prevalje 7.49 in vlak št. 414 b z odhodom iz Prevalj ob 14.57 in prihodom v Maribor gl. kol. 17.10.

Na progi Maribor—Št. Ilj: Vlak št. 52 b z odhodom iz Maribora ob 19.54 in vlak št. 53 b z odhodom iz Št. Ilja ob 20.07.

Na progi Ljubljana—Borovnica: Vlak št. 67 z odhodom iz Ljubljane gl. kol. ob 18.20 in vlak št. 68 z odhodom iz Borovnice ob 19.12.

Na progi Zidanimost—Zagreb: Vlak št. 515 z odhodom iz Zidanega mosta ob 14.17 in prihodom v Zagreb ob 16.55 in vlak št. 516 z odhodom iz Zagreba ob 9.52 in prihodom v Zidanimost ob 12.34.

Na progi Pragersko—Ptuj: Vlak št. 247 z odhodom iz Pragerskega ob 8.37 in vlak št. 255 z odhodom iz Pragerskega ob 18.12 ter vlak št. 226 z odhodom iz Ptuja ob 10.31 in vlak št. 254 z odhodom iz Ptuja ob 20.07.

Na lokalni železnici Ljubljana—Vrhnika: Vlak št. 2703 z odhodom iz Ljubljane gl. kol. ob 13.18 in vlak št. 2702 z odhodom iz Vrhnike ob 5.54.

Na lokalni progi Grobelno—Rogatec: Vlak št. 2901 z odhodom iz Grobelnega ob 8.30. in vlak št. 2902 z odhodom iz Rogatca ob 5.20.

Na progi Poličane—Konjice: Vlak št. 2301 z odhodom iz Poličan ob 9.18. vlak št. 2902 z odhodom iz Konjic ob 5.20.

Na progi Slovenska Bistrica—Mesto: Vlak št. 3203 z odhodom iz Slovenske Bistrice ob 9.30. vlak št. 3209 z odhodom iz Slovenske Bistrice ob 18.50. vlak št. 3202 z odhodom iz Slovenske Bistrice — mesto ob 5.40. vlak št. 3210 z odhodom iz Slovenske Bistrice—mesto ob 18.

Po svetu.

Stavka pismonoš in poštnih šoferjev na Dunaju je končana. Vlada je ugodila njihovim materijalnim zahtevam.

Zoper zastavljanje umetnin. Komite splošne družbe za pospeševanje kulture je v brzojavki naprosil stalno tajništvo zveze narodov, naj prepreči, da se dunajske umetnine zastavijo. Komite predlaga zvezi narodov, naj to vprašanje reši na drugačen način.

— **Strokovne organizacije na Poljskem.** Z ustanovitvijo nove neodvisne poljske države bo ustanovljena na Poljskem enotna delavska strokovna organizacija, ki se je delila doslej v: Osr. strok. organizacijo nekdanje kongresne Poljske, Galicije in Šlezije s 375.326 člani, v Poljsko strok. federacijo bivše pruske Poljske z 240.000 člani, v strok. org. železničarjev republike Poljske s 75,000 člani, v Poljsko strokovno organizacijo bivše kongresne Poljske s 75.000 člani, v Osr. židovsko strok. org. »Bund« z 51,000 člani, v P. krščanske federacijo s 36 tisoči člani v strok. organizacijo »Posle Sion« (žid.) s 35 tisoč člani v Unijo trg. nastavljencev s 27 tisoč člani, v strokovno organizacijo Poznanjske z 22 tisoči člani in v Unijo poštnih uslužbencev z 20 tisoči članov; skupno torej 938.226 članov. Od proglasitve poljske neodvisnosti se je poljsko strokovno gibanje močno okrepilo in po sklepu miru z Rusijo je dobilo priliko za konsolidacijo in za nastop k ujedinjenju vseh vej nekdanjih provincij v enotno vsenarodno federacijo strokovnih organizacij.

— **Spomenik Jeanu Jauresu** je sklenila postaviti pariška borza dela.

— **Zadružna fakulteta v Franciji.** Na College de France je bila ustanovljena zadružna fakulteta. Predaval bo na njej znani narodni gospodar Charles Gide, ki je v zadružni stroki svetovno znan strokovnjak. S predavanji začno najpozneje 1. januarja 1921. Dasi je zadružništvo v modernem gospodarskem življenju danes tolike važnosti, je bila ustanovitev zadružne fakultete na College de France vendar združena z velikimi težavami in Narodna federacija konsumnih zadrug je morala fakultetino eksistenco zagotoviti za deset let naprej. — Z zadružnim šolstvom so se začeli baviti po vsem svetu. Tudi »Osrednja zveza češkoslovaških konsumnih zadrug« s pogaja z vlado za ustanovitev zadružnih fakultet na čsl. univerzah.

Kulturni vestnik.

»Tosca«. Po skoro dveletnem čakanju se je odločil g. naš operni ravnatelj in prvi dirigent obenem, da nas frapira s svojo najboljšo predstavo. Če že ni prepozno z ozirom na simpatije, ki so šle v tem času iz javnosti rakom žvižgat — to razrešiti, ni moja stvar; kot kronist pa moram priznati, da se mu je posrečilo podati vsaj orkestralno in režijsko več, kot smo bili vajeni od drugih njegovih večerov. Zlasti režija me je zadovoljila kot živ dokaz, da je mogoče še v Ljubljani s pomočjo sposobnejših rok pokazati nekaj, kar se ne posreči nastavljenim kompetencam. Pevsko je bila stvar v marsičem boljša pri prvi pa drugi reprizi in ker pomenja ti dve pri nas tudi vsega podajanja višek, od katerega vrednost vsake nadaljne predstave pada, bi mogel o posameznikih svojo sodbo formulirati nekako: Gdč. Zikova je bila zelo lepa Tosca, pevsko vseskoz (ugaja mi sedaj nje čisti nastavek), igralsko je ustvarila v III. dejanju za moj okus mnogo, mnogo več kot samo oderski tip; g. Kovač (Cavanadossi) ima razne prednosti, njegov glas in razne pomanjkljivosti pa ga še ne usposabljajo takim ulogam; g. Levar je precej odrekel, tiran Scarpia ne sme ne pevsko, ne igralsko spominjati preveč na tiranske ideologije znanega Klobčiča. G. Trbuhović, ne pretiravati! Zbor je bil na več mestih očitno preglasen, tudi ne vem, zakaj bi se en glas (tudi če je nelep!), ne podrejal drugemu. Tisti nesrečni alt v začetku III. dej., ali bi ne mogel peti bolj čisto in kakor se Puccinijevi muziki spodobi? In razni zvonovi? Pa, saj nisem režiser za podrobnosti! —č.

»Naši zapiski«. Pravkar je izšla 7.—9. številka te revije z naslednjo vsebino: dr. Lončar: Ob Koroškem plebiscitu; Abditus: Načelno o avtonomiji; St. Roszkowski: Polisko delavstvo v polisko-ruski vojni; dr. M. Rostohar: Psihologija narodnosti; dr. F. Goršič: O rodbinski zadrugi kot juridični osebi; dr. R. Krivic: T. G. Masaryk o socializmu in socializaciji; dr. N. Dereani: Boj prostituciji in spolnim boleznim; dr. A. Sagadin: Začetki soc. zavarovanja v Jugoslaviji ter končno bogat pregled. — »Naši zapiski« so sedaj edina napredna a nestrankarska revija, zato jo toplo priporočamo. Stane letno 50 K in je dobiti še vse številke. Naroča se pri »Slovenski Socijalni Matici«, Ljubljana, poštni predal 91.

Gospodarstvo.

— **Ljubljanski trg** je jako živahen. Pred prazniki je postalo tržno življenje zelo živahno. Promet na trgu je vsled nakopičenega snega zelo oviran. — Mesa vseh vrst je v izobilju po prejšnjih cenah. Tudi stojnice, ki prodajajo cenejše govejo meso, imajo večje množine blaga. — Perutnine je dovolj. — Jajca so izvanredno redka in se pokupijo že v prvih jutranjih urah. Cena je 4.50 K za kos. — Špecerijsko blago kaže počasno padanje cen za nekatere predmete. — Sadni trg je zelo dobro založen. Cena je ostala stara. Ker bo sedaj pred prazniki prodaja in dovoz blaga na trg zelo živahen, se stranke opozarjajo, da zelo dobro pogledajo, kaj kupijo in v slučaju osleparjenja zadevo nemudoma naznanijo.

— **Steinbeisova podjetja v Bosni,** ki predstavljajo ogromno narodno imetje, ki ga je minister za šume in rude Kovačevič hotel spečati v roke inozemskega kapitala, so bila dne 14. tm. predlog razprave v ministrskem svetu. Ta je odločil, da se pogodba, ki jo je sklenil Kovačevič, ne prizna in da se revidira.

— **Gospodarsko finančni komitet** ministrov je dovolil lekarnarjem in drogeristom uvoz kirurških in drugih instrumentov, škatelj in lekarniških ločkov iz stekla in porcelana.

— **Novi monopoli v Avstriji.** Avstrijski minister dr. Grimm je izjavil v zadnji finančni seji, da se bo v kratkem doprinesel v parlamentu predlog za monopolizi-ranje špirita, sladkorja in petroleja.

— **Težka gospodarska kriza v Nemčiji.** Izplačevanje nemških trgovskih predvojnih dolgov se je moralo ustaviti, ker Nemčija ni več v stanu, da bi to zmogla. Doslej je plačala okrog 90 milijonov zlatih frankov in 10 milijonov funtov v zlatu. Pri dnevno padajoči valuti pa to ne bo več mogoče, zlasti, ker so ji sovražne države zaplenile lastnino v inozemstvu. V sami Angleški znaša to zaplenjeno imetje 90 milij. mark. Nemčija sama pa nima ničesar zahtevati. Vsi premogovni prebitki so se uporabili v povračilo dolgov, ta sistem pa se ne more več nadaljevati, ker mu je nasproten versailleski diktat. »Lokalanzeiger« poroča, da sta Anglija in Francija odklonili vsako uvaževanje. Preskrba Nemčije s kruhom je radi sedanje krize krita samo do februarja, kako se bo pa pozneje plačal žitni uvoz, je seveda velika uganka, zlasti še, ker bo ustavitev izplačevanja dolgov nemško valuto samo poslabšala.

— **5 miljonov rubljev v zlatu** je prejela Angleška kot jamstvo za svojo izmenjevalno trgovino z Estonsko od le-te.

Dopisi.

Maribor. V mlinu Rosenberg v Mariboru se nahajata med nami delavci dva črna podrepnika, prvi Janžekovič, drugi Plavček. Ta dva sta pred meseci delavstvo pridno opravljala, ko smo vstopili v mezdno gibanje. Izjavila sta, češ, če bo mezdno gibanje ugodno končano, pristopiva tudi midva h organizaciji. Ko pa je bilo mezdno gibanje končano, sta rekla, »kaj bova midva pri organizaciji, saj sva tudi tako dobila z vami vred povišanje; če pa ne bi, bi pa šla h »gospodu« prosit, pa bi tudi dobila«. Taka je torej. Ta črna kapitalistična družba nam hoče razbiti organizacijo in zato trosi med delavstvo razne laži in tako »delavsko solidarnost«, kot jo kažeta ta dva primera! Ne zamerimo jima, ker vemo, da nimata pojma o tem, kaj je organizacija in jima še vedno »fajmoštri« roje po glavi. Menda bi najrajše hotela, da delamo po 16 ur na dan, pa da hodimo klečeplazit za plače! Sodrugi mlinski delavci in delavke pa ne bomo več trpeli takih ljudi med seboj, ker vemo, kaj je delavstvu v korist in kaj mu ej v škodo in vemo ceniti svojo organizacijo. Želimo, da bi omenjena dva prišla tudi že kaj kmalu k pameti, ker sicer bomo s podrepniki znali drugače obračunati.

Prevalje. Marsikdo se bo čudil, če mu povemo, da je na Koroškem pomanjkanje vode. In to je fakt! Pri nas na Prevaljah že nimamo vode več kot en mesec dni, pa jo tudi najbrže ne bode do spomladi. Dočim ima že skoro vsaka vasica in vsak kmet na Koroškem svoj vodovod, ga Prevalje po zaslugi raznih občinskih gospodov še vedno nima. Znano nam je, da so se nekateri svetovalci zavzemali za to, da se napravi vodovod, a večina je bila vedno proti, in danes nima ne eden ne drugi vode in ljudstvo je primorano v tem slabem zimskem vremenu v velikem snegu, hoditi po vodo skoro pol ure daleč! To pa buržujev ne boli. Najbrže se jim še dobro zdi, vsaj nekaterim. Kakor za vodovod, se je razpravljalo v občini tudi glede naprave elektrarne. Kakor so pa nasprotovali vodovodu, so nasprotovali tudi napeljavi električne razsvetljave. Gospodje so pač še vedno na onem stališču, kakor črni gospodje, ki pravijo: kakor je bilo, je, in bo. Toda tukaj se je vendar našel g. Lahovnik, ki je videl, da občina nazadnjaško deluje. Postavil je elektrarno na svojo roko, in danes je vsak hvaležen, da ima električno razsvetljavo v stanovanju. Srce človeka, ki pa vedno nasprotuje ljudskim koristim, si ne moremo drugače predstavljati, kakor, da ga drži vrag v svojih kremljih. S takimi ljudmi bo treba enkrat za vedno pomesti iz vseh javnih institucij. In na mesto naj pridejo ljudje, ki imajo v resnici koristi vsega delovnega ljudstva na srcu. Ven z občinskimi voltvami!!!!

Mežiška dolina. (Vprašanje finančni oblasti.) Tukajšnje delavstvo in sicer rudnikov, ieklarne in kmetov si dovoljuje vprašati finančno oblast, kaj vendar misli da nas vedno prikrajšuje pri tobaku! Mislili smo sprva, da ga založnik g. Rozman ne da trafikantom in si ga pridrži ali ga pa ne naroči dovolj. Prepričali pa smo se, da naše sumničenje ni bilo pravilno. G. Rozman kot založnik je dobival čez 600 kg štangovca vsaki mesec in sedaj poleg tega, da ga je naročil tudi to množino, so mu enostavno v Ljubljani to množino črtali in nakazali samo 150 kg štangovca. Nad 8000 kadilcev ima naš kraj. In na vsakega pride približno 1 in pol štange na mesec. Povdarjati pa moramo, da je tukajšnje delavstvo v rudnikih in na kmetih povečini navajeno na ta tobak, ki ga pa najmanj dobi. Tobak je dovolj drag, pa niti tega nam ne privoščijo.

Delavstvo v Mežiški dolini najenergičneje zahteva, da se merodajni faktorji v tem oziru malo boli pobrigajo za kraje, kjer živi industrijski proletarijat. Saj se vendar govori in piše, kako bogata je Jugoslavija, ljudstvo pa trpi pomanjkanje na vseh koncih in krajih.

Iz Trbovelj. Tukaj je priredila »Svoboda« — in sicer dramatični odsek — dne 4. decembra 1920 dve igri, odsek otročji prijatelj pa dne 5. decembra Miklavžev večer. Najtoplejša zahvala vsem darovalcem kakor tudi vsem sodelovalcem, ki so omogočili obe prireditvi. — »Svoboda«.

Izdajatelj: Ivan Milnar
Odgovorni urednik: Jak Vehovec.

Velika božična prodaja.

Naznanjamo cenj. odjemalcem, da je ravnokar prispela večja pošiljatev različnega **za božična darila** zelo primernega blaga, osobito različno sukno in drugo volneno blago za obleke, kostume in plašče, dalje pralni barhenti za bluze, srajce itd., fine volnene odeje, preproge in velika izbera zastorov na kose in metre, dalje različne pletenine kakor jopice, šali, čepice, rokavice za dame, gospode in otroke, različno trikotažno in Tetraperilo itd. Priporočamo se cenj. obisku:

A. & E. SKABERNE,
Mestni trg št. 10.

Citajte velezanimivo študijo
Dr. Oto Bauer - Uratnik
Pot k Socijalizmu.
Cena K 2·—
Naroča se v upravi „NAPREJ".

Sprejme se
ključavničarski vajenec
močen in priden samo z dobrim spričevalom pri polni prehrani. Predstavi se naj pri Stanislaus Schmid, Straß, Steiermark.

KAVARNA „LEON" Stari trg 30.
Kavarno sva na novo elegantno opremila ter se priporočava za obilen poset. -- Na razpolago električen klavir. --
Z velespoštovanjem
Leo in Fani Pogačnik.

Tvrdka
Julij Meinl d. d.
se priporoča za nakup ob priliki bližajočih se praznikov.
Podružnica Aleksandrova cesta 1.
Telefon 544.

POZOR!
Prodaja čevljev po zelo znižani ceni
pred Božičem pri tvrdki
Ant. Krisper
Ljubljana, Mestni trg 26.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.